

Eru summar ósemjur betri enn aðrar?

- spurningur til fjølmiðlaleiðslur

Í lötuni tykist alt bera til í føroyskum politikki. Onki fær avleiðingar og ongin verður settur til svars fyri nakað sum helst. Tað gagnar tíverri bert afturhaldinum, tí tað fær fólk at missa álitíð á, at vit megna nakað sjálvi í hesum landi

Havi undrast á at eygleiða tann sera hvassa orðadráttin og tær djúpu ósemjur, sum dagliga koma undan kavi í sitandi samgongu. Floksfelagar í javnaðarflokkinum rópa hvør annan ókvæmisorð og gera viðmerkingar um útsjónina hvør hjá øðrum. Nevndarformenn verða av samgongufeløgum lagdir undir at ”lumpa og lirka”. Poul Michelsen í fólka-flokkinum atkvæddi ímóti skattalættanum, sum hansara egni formaður á tingi segði vera bestu politisku hending í árinum - og sami Poul segði seg ikki vilja taka lut í at koyra landið út av eggini.

Og Lisbeth. L. Petersen, fyrrverandi forkvinna í sambandsflokkinum og fyrrverandi borgarstjóri og fólkatingskvinna, sigur í almennum lesarabrævi, at Løgmaður sigur ósatt. Løgmaður svarar aftir í lesarabrævi og hartar tingfólkini í samgonguni fyri ikki at gera sitt arbeiði.

Ikki er tað vakurt og - sum so mangt annað av politisku tóm-gongdini í lötuni - er tað bert við til at økja um

politiska dølsknið millum fólk - og at fáa fólk at missa alt álit á dygdir og virðir í føroyskum fólkaræði.

Nú hava undirritaði og Tjóðveldisflokkurin verið partur av mongum ósemjum í undanfarnum samgongum. Og ósemjur innanhýsis í Tjóðveldisflokkinum hava heldur ikki verið fáar. Summar neyðugar og prinsippiellar. Summar íkomnar og uppblástar av hvøssum orðalagi og ákærum. Tað hevur heldur ikki verið vakurt.

Haldi tó, at tær eru fyri litið at rokna í mun til tann ruðulleika, tað orðalagið og tær persónligu ákærum, sum ganga fyri seg í hesi samgongu og innanhýsis í flokkunum.

Men ein avgerandi munur er: Í fjølmiðlunum verða trupulleikarnir í núverandi samgongu og innanhýsis í flokkunum í mesta lagi viðgjørðar sum smáputl og hjáputur. Í bløðunum eru tað allarhægst smátt uppsettar greinar og okkurt lesarabræv. Í loftmiðlunum verða ósemjurnar nærum ikki nevndar, tó at sjónvarpið stundum hevur tikið mál upp. Og tá tær verða, so verður ongin løgmaður, floksformaður ella annar ábyrgdarpersónur settur til svars ella til ábyrgd fyri støðuni og møguligum avleiðingum. Ístaðin sleppur løgmaður ósvaraður at endurtaka í miðlunum, at alt gongur væl, og at samgongan stendur sterk. Harafturat sleppa landsstýrismenn at gera brot og brólarar aftur og aftur, uttan at nakar verður kravdur eftir konsekvensi.

Øðrvísi tá ósemjur og

orð vórðu søgd í undanfarnu samgongu - og tá tvídráttur hevur verið í Tjóðveldisflokkinum. Eg havi ikki talið á forsiðum í Sosialinum sum hava sett samgongurok, hvøss orð, ákærum og innanhýsis stríð í Tjóðveldisflokkinum á forsiðuna. Ja, sjálvt lesarabrøv eru komin á forsiðuna og matarleparnar hjá Sosialinum.

Og í bæði og Útvarpi og Sjónvarpi er alt fylgt upp og útpenslað. Viðmerkingar og avleiðingar eru kravdar millum samgongufelagar, frá lögmanni og floksformonnum. Tíðindasending eftir tíðindasending hava havt slíkar ósemjur sum yvirskrivtoghøvudstíðindir. Tíðindafólk hava staðið til reiðar at kravt beinleiðis viðmerkingar uttanfyri fundarhøli, á kei ella á flogvølli.

Alt gott um tað - hóast eg mangan hevði ynskt at sloppið undan tí, og eg mangan hava verið argur um, at óheppin úttalils eru blást upp, vend og snarað. Men tað er sjálvandi ein uppgáva hjá fjølmiðlunum at krevja svar, avleiðingar og ábyrgd, tá veruligar ósemjur eru millum samgonguflokkar og innanhýsis í flokkunum.

Tí er spurningurin hjá mær: Hvussu ber tað til, at so ymiskt verður raðfest, tá tíðindamiðlarnir viðgera ósemjur? Eg minnst meg ikkihavasæðnakrarforsíður, høvuðstíðindir, krøv um avleiðingar ella ábyrgd, tá ræður um merkiliga rok-ið í hesi samgongu og í samgonguflokkunum.

Eg hugsi tildømis, at um einpolitikari viðsoðrúgvum

royndum og álitisessum sum Lisbeth L. Petersen hevði lagt samgonguleiðara og landsleiðara undir at siga ósatt. Floksfelagar høvdu lagt eftir útsjón hjá hvørjum øðrum. Ella avsagt høvuðsmálið hjá flokki sínum. So hevði tað ruddað breiddarnar í øllum øðrum londum - og helst eisini í Føroyum fyri nøkrum árum síðani.

Lat meg tó sláa fast, at eg sjálvandi siggi tað ov litað gjøgnum mínar egnu brillur. Og kanska minnst eg av somu orsök ikki alt. Men tað ber til at kanna við at leita í blaðsøvnnum og bandasøvnnum, um eg havi grein í mínum máli. Og um til ber at sammeta úttalils og hendingar. Hartil ber sjálvandi eisini til at siggja tað soleiðis, at summi bara duga betri at takkla og leggja lok á ósemjur, ið koma upp. Eisini kann tað verða eitt tilvitað val hjá tíðindaleiðslunum at broyta tað stóra fokusíð frá ósemjum og úttalilsum til frama fyri onkra meira djúptøkna viðgerð av samfelagsspurningum. Og tað virði eg sjálvsagt.

Men eftir stendur fatanin av, at tað er serstakliga stóru munur á, hvussu fjølmiðlarnir viðgera ósemjur í samgongum, í flokkum og mistøk hjá landsstýrismonnum. Og eftir stendur kenslan av, at í lötuni ber alt til í føroyskum politikki. Onki fær avleiðingar og ongin verður settur til svars fyri nakað sum helst. Tað gagnar tíverri bert afturhaldinum, tí tað fær fólk at missa álitíð á, at vit megna nakað sjálvi.

Opið bræv til Vinnumálaráðið og Landsverk

Bygdin og navnaskeltið

SÍMUN NÓNKLETT

At seta skeiva áskrift á eitt bygdarskelti er at gera seg inn á fólkið, í bygdini býr, tess siðvenju og samleika. Samsvar eigur at vera millum navnaskeltið og tað, bygdarfólkið sigur fremmandum, at bygdin eitur. Hetta samsvar er tíverri ikki í øllum førum her á landi. Tað er spell og til miklan ampa.

Var á Hellunum til tess at vita, hvat tey hildu um áskriftina á teirra bygdarskelti. Úrslitið varð undirskriftir frá øllum, ið heima vóru, við bøn um, at skeltið verður broytt til Hellurnar, soleiðis at samstar verður millum áskrift og tað, bygdin eitur, og sum føroyingar hava lært. Í umleið triati ár hevur Hellur við órætti staðið yvir bygdini.

Í skúlanum skuldu vit læra allar bygdinarnar í Føroyum. Vit sóu æru í at duga tær. Tað var stuttligt, og ikki sørt at vit fingi útlongsul av tí. Men í sjeytiárunum, tá Landsverkfrøðingurin setti bygdaskeltini upp, vótu vit mong, sum undraðust og stóðu spyrjandi, tí á nøkrum teirra stóð nú annað enn tað, vit lærdu.

Tú kanst so spyrja, hví pilkast skuldi við navnið - arvin, sum bygdarfólkið hevði varðveitt og tað, vit

øll høvdu lært. Hví vildi táverandi myndugleiki tað øðrvísi?

Setti mær fyri at vita, um vit kundu finna núverandi myndugleika, sum kundi endurskoða og broyta áskriftina á ávísam skeltum. Hetta var lættari sagt enn gjørt; men í dag vita vit, at Vinnumálaráðið og Landsverk í felag hava henda myndugleika, og hava hesir stovnar tískil fingið undirskriftirnar av Hellunum og somuleiðis undirskriftirnar frá bý- og bygdaráðum. Vónandi er málið nú í góðum hondum, og vónandi verður broyting framd skjótast gjørligt. Hetta hevur skund.

Bygdir, hvørs navna-skelti hava elvt til ónøgd, eru: Ánirnar, Hellurnar, Lamba, Skála, Norðskála, Haldorsvík og Kolbeinargjógv.

Tað eru ikki bert navna-skelti, ið eiga at verða broytt. Sjálvsagt eiga eisini føroyakortið hjá Geodætisk Institut, telefonbókin, pappír frá almennum stovnum o.s.fr. at verða broytt samsvarandi.

Broytingin fær týðning fyri skúlan og tey, sum undirvísa í heimstaðarlæru og før. landalæru, fyri samskifti, ferðavinnuna, kunningarstovurnar og føroyingar eins og útendingar, sum ferðast í Føroyum. Ikki minst siðsøguliga og søguliga er týðningarmikið, at bygdin fær navna-skelti við rættari áskrift.

Tann ultimativa andsøgnin

STEFAN Í SKORINI

Alfred Olsen hevur framt eitt satt bragd, sum eingin undanhonum hevurmegnað. Teir stóru statsmenninir munnu øvunda Alfredi tað politiska snildnið, ið hann hevur borðreitt við seinastu tíðina. Ein kapitlur í endurminningum Alfreds fer óivað at snúgva seg um júst hetta bragd.

Næstformaður Sambandsflokksins boðaði fyri jól frá, at hann tekur stuðulin til samgonguna aftur. Tað vil siga, at hann ikki longur er at rokna sum partur av landsstýrissamgonguni, sum hann málbar seg í tíð-

indaskrivi undan jolum. Hetta var ein beinleiðis avleiðing av, at lögtingið samtykti uppiskoytið um “kynsliga orientering” til paragraf 266b í revsilógini.

Men hvørjar avleiðingar fær avgerðin hjá Alfredi? Hann varðveitir nevniliga tey privilegiir og teir álitissessir, ið hann sum partur av samgonguni hevur tiltuskað sær. Hann er tí framvegis formaður í rættarnevndini og næstformaður í vinnunevndini. Tveir sessir, hann hevur fingið, av tí at hann upprunaliga var partur av samgonguni.

Eingi tekin hava verið um, at Alfred verður varpaður úr hesum báðum sessum, nú hann ikki stuðlar samgonguni longur. Er tað tí, at Alfred er ein so

týðningarleysur politikari, ella kann samgongan heilt einfalt ikki liva uttan hansara hjáveru?

Tinglimir samgongunnar tíma møguliga ikki at taka hendan dystin, nú bert eitt ár er til valið. Teir hava møguliga meira at missa enn at vinna, og tí verður málið tagt burtur – eingin vil veruliga fyrihalda seg til hesa fráboðan Alfreds. Tað er í veruleikanum væl skiljandi. Samgongan er intakt, so leingi hon hevur meiriluta í tinginum, og allir tinglimir vilja bjarga sínum egna skinni.

Ríður á tveimum hestum Vit kunnu í øllum førum staðfesta, at Alfred í lötuni ríður á tveimum hestum. Hann stuðlar ikki sam-

gonguni, men hann vil ikki taka tær natúrligu avleiðingar, ið eiga at standast av eini slíkari fráboðan. Nevniliga at hann tekur seg úr teimum nevndarsessum, ið samgongan hevur latið honum uppi hendi. Karsten Hansen valdi at rinda kostnaðin av at taka seg úr einari politikari eind. Tað er eftir øllum at døma munur á monnum.

Tann brennandi spurningurin er tí, um Alfred Olsen nú er partur av samgonguni ella andstøðuni. Formaðurin í tingbólki Javnaðarflokksins metir ikki, at støðan krevur bráðfeingis viðgerð í samgonguni, tí sum Kristian Magnussen sigur, so hevur Alfred Olsen “ikki meldað seg uppi andstøðuna”. Mær vitandi hava Jenis av Rana

og Høgni Hoydal heldur ikki meldað seg uppi andstøðuna, men tað er ein sannroynd, at teir eru partur av andstøðuni, óansæð um teir hava meldað seg uppi ella ikki. Alfred dettur niðurímillum tveir stólar, tí hann er sambært Kristiani hvørki samgongu- ella andstøðutinglimur!

Í hesum føri kunnu orðini hjá Bush (yngra) lýsa støðuna væl: Antin ert tú fyri okkum ella ert tú ímóti okkum! Tí hvussu kann man taka stuðulin til samgonguna aftur, men framvegis sita í teimum sessum, ið samgongan er garantur fyri.

Hvat stendur so eftir? Jú, at Alfred úteftir hevur signalerað, at hann ikki stuðlar samgonguni. Men

hannsituronkursvegna framvegis í samgonguni í kraft av sínum nevndarsessum. Ergo, alt er við tað gamla. Eingin broyting í lögtingum í øllum førum. Alfred hevur ongan prís goldið fyri at siga seg úr samgonguni – hann hevur ikki ofrað seg fyri nakað sum helst, meðan hann letst at hava tikið stuðulin til samgonguna aftur. Og hetta kann ikki tulkast sum annað enn eitt dupultmoralskt hurðaklams ognuð veljarum Alfreds í Eysturoynni.

Tí hevur fráboðanin hjá Alfredi ongan substans. Hon er eitt tómmt hylki av hykli.